

Krzysztof Jankowiak

Straż gminna

Kultura Bezpieczeństwa. Nauka-Praktyka-Refleksje nr 16, 217-227

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

STRAŻ GMINNA/MIEJSKA FORMACJA MUNDUROWA CZY PRACOWNIK ADMINISTRACJI?

Krzysztof Jankowiak

Współczesna Straż Miejska pojawiła się w chwili powstania samorządów terytorialnych w 1990r.. Ustawa o policji z dnia 6 kwietnia 1990 r., omawiała zakres tworzenia i funkcjonowania straży gminnych. Były to wytyczne dające Wójtom, Burmistrzom gmin i Prezydentom miast możliwość powoływania formacji mundurowych straży gminnych/miejskich w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych. Kilka lat później kolejna ustawa z dnia 21 lipca 1995 r., o zmianie ustawy o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych, o Policji, o Straży Granicznej, o Urzędzie Ochrony Państwa oraz inne ustawy doprowadziły do zlikwidowania policji lokalnej. Dano jednak możliwość powstawania straży gminnych/miejskich w drodze Uchwały Rady Gminy w porozumieniu z Komendantem Wojewódzkim Policji.

Straż Gminna/Miejska funkcjonuje wg ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o strażach gminnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2013r. poz. 1383; zm. Dz.U. z 2014r. poz. 486). W ustawie mówi się, że Straż Miejska (Gminna) spełnia służebną rolę wobec społeczności lokalnej, wykonując swe zadania z poszanowaniem godności i praw obywatelskich¹. Mówimy o zaszczytnych celach funkcjonariuszy Straży Gminnych/Miejskich (w dalszej części będę używał nazwy Straż Miejska), a jest to formacja o dziwo niedoceniana w naszym kraju. Gminy powołując Straż Miejską kierują się zaspokojeniem potrzeb występujących we własnych zadaniach, które ma obowiązek wykonywać każda Gmina wobec lokalnej społeczności. Do tych zadań należą sprawy utrzymywania czystości, porządku publicznego i bezpieczeństwa. Każdy strażnik jest zatrudniany na podstawie obowiązującego kodeksu pracy. Tak samo zakład pracy zatrudnia np: kucharza, mechanika, urzędnika, stolarza, spawacza, sprzedawcę, każdy z tych zawodów jest zatrudniony na podstawie kodeksu pracy. Każdy z tych zawodów charakteryzuje się różnymi obowiązkami i uprawnieniami. Praca strażnika odbiega od tych zawodów mimo, że nazywamy ją służbą. Nie możemy tu mówić o typowej pracy strażnika ponieważ, jeśli przeanalizujemy zadania, uprawnienia, obowiązki jak również ograniczenia towarzyszące strażnikowi, to z pewnością działania te możemy nazwać służbą.

System prawny w naszym kraju widzi porządek publiczny jako działania mające na celu ochronę zdrowia, życia, godności i czci oraz mienia. Podstawą działania Straży Miejskiej jest zapewnienie lokalnej społeczności spokoju i możliwości rozwoju danego społeczeństwa. Uprawnienia na podstawie, których działa strażnik to ustawa o strażach gminnych dająca strażnikom możliwość legitymowania, wydawania poleceń, ujęcia, czy zatrzyma-

¹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r., o strażach gminnych (Dz.U. z 2013r. poz. 1383; zm. Dz.U. z 2014r. poz. 486)

nia i nie jest przejawem władzy strażnika nad społeczeństwem. Są jedynie działaniem zmierzającym do przestrzegania i ochrony prawa. Patrole straży miejskich działające na terenie Gminy nie wychodzą po to, aby karać społeczeństwo przez nakładanie grzywnien w postaci mandatu karnego, ale ich celem jest kontrolowanie stanu zachowań społeczeństwa przed naruszeniem porządku publicznego, a w razie potrzeby interweniowanie. Jeśli funkcjonariusze straży miejskiej są wezwani do interwencji, to tu zachodzi konieczność bezpośredniego działania w tej konkretnej sytuacji naruszenia prawa.

Chwalebny jest działanie strażnika miejskiego, kiedy niesie skuteczną pomoc dla osób potrzebujących pomocy, które znalazły się w trudnej sytuacji. W stosunku do każdej osoby wobec, której został popełniony czyn zabroniony strażnik miejski, powinien sam wychodzić z inicjatywą działania. Każdy funkcjonariusz Straży Miejskiej powinien dążyć do podniesienia prestiżu strażnika jako, funkcjonariusza, który dba o bezpieczeństwo, a zarazem o zaufanie społeczne. Społeczeństwo oczekuje od strażnika inicjatywy w działaniach, spojrzenia fachowca na dziedzinę porządku i bezpieczeństwa.

Oczekiwania społeczne są duże, a społeczność lokalna postrzega strażnika miejskiego jako człowieka na służbie. Trybunał Konstytucyjny służbę rozumie przez funkcjonariuszy służb mundurowych przez pełną dyspozycyjność i zależność służbową. Pracę w trudnych warunkach związanych z bezpośrednim narażaniem zdrowia i życia. Tak więc nabywanie praw emerytalnych z pewnością różni się od działalności zawodowej jaką przedstawia kodeks pracy. Musimy tu powiedzieć, że strażnik w swojej pracy (służbie) jest narażony na zwiększoną liczbę zagrożeń, ograniczeń czy rygorów. Takiego działania od funkcjonariuszy straży miejskiej wymaga społeczeństwo, a zwłaszcza pracodawca Wójt, Burmistrz Gminy. Każda Gmina w swoich strukturach może powołać do życia taką komórkę, jak Straż Miejska. Właśnie to Straż Miejska dźwiga zadania Gminy w zakresie czystości, porządku i bezpieczeństwa na podstawie rozporządzeń, ustaw oraz aktów prawa miejscowego.

Ważnym działaniem zgodnie z ustawą o strażach gminnych jest współpraca Straży Miejskiej z Policją jest to działanie szczegółowo rozpisane w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Straż miejska współpracuje z Policją zgodnie z treścią ustawy o strażach zawartą w art. 9 ust. 5 wymienia działania policji i straży;

1. Stała wymiana informacji o zagrożeniach występujących na określonym terenie w zakresie bezpieczeństwa ludzi i mienia, spokoju i porządku publicznego,
2. Zorganizowania systemu łączności Policji i straży, uwzględniającego lokalne potrzeby i możliwości oraz zapewniającego utrzymanie stałej łączności między jednostkami Policji i straży,
3. Koordynowanie rozmieszczenia służb policyjnych i straży, z uwzględnieniem zagrożeń występujących w danym terenie,
4. Wspólnym prowadzeniu działań porządkowych w celu zapewnienia spokoju i porządku w miejscach zgromadzeń, imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych, a także w innych miejscach publicznych,

5. Organizowaniu wspólnych szkoleń oraz ćwiczeń policjantów i strażników gminnych (miejskich),
6. Wymianie informacji w zakresie obserwowania i rejestrowania przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych².

Z chwilą powołania straży zachodzi konieczność, a wręcz obowiązek współpracy z Policją. Współpraca jest określona w porozumieniu zawartym pomiędzy Gminą którą reprezentuje Wójt, Burmistrz, a Policją reprezentowaną przez Komendanta Policji Powiatowej. Zawiera okresowe spotkania komendantów lub naczelników, na których dokonuje się określenia istniejących zagrożeń występujących w Gminie. Wytyczenie wspólnych działań jak i określenie zadań. W razie potrzeby konsultacje dotyczące wykonywanych zadań oraz szkoleń specjalistycznych. Odbywania wspólnych odpraw celem konieczności podejmowania wspólnych działań służbowych. To dowodzi, że obie formacje mają wiele zbliżonych zadań w ramach współpracy w celu zapewnienia porządku i bezpieczeństwa ludzi i mienia. W czasie zagrożeń bezpieczeństwa publicznego, katastrof lub klęski żywiołowej wójt, burmistrz, prezydent miasta na wniosek Komendanta Głównego Policji, może na czas określony zarządzić wykorzystanie straży do działań z Policją. Policja i Straż Miejska w czasie zagrożeń i kryzysów są traktowane jak jedna formacja publiczna w czasie wspólnego wykonywania zadań.

Aby zostać strażnikiem, każdy podlega skierowaniu na obowiązkowe badania lekarskie i psychologiczne. Każdy przyszły strażnik musi ukończyć szkolenie podstawowe na podstawie programu policyjnego. Zostaje zapoznany z szeregiem ustaw, rozporządzeń, które pozwalają na działania zgodne z literą prawa. I tak wymienię tylko podstawowe przepisy prawa obowiązujące strażnika: ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o strażach gminnych (Dz.U. z 2013r. poz. 1383; zm. Dz.U. z 2014r. poz. 486, Ustawa z dnia 24 maja 2013r., o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej poz. 628, Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 listopada 2003r., w sprawie wykroczeń, za które strażnicy straży gminnych są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego Dz.U. nr 208 poz 2026, Ustawa o ruchu drogowym Dz.U. nr 108 poz. 908. Tu należy dodać aby się nie rozpisywać strażnik działa zgodnie z aktami normatywnymi prawa kodeksowego (kodeks wykroczeń) i pozakodeksowego (ustawy i rozporządzenia) oraz aktami prawa miejscowego (uchwały Rady Gminy).

Czas pracy strażników gminnych jest w wymiarze 40 godzin tygodniowo. Jeśli czas ten zostanie przekroczony jest rekompensowany czasem wolnym lub dodatkiem za pracę w godzinach nadliczbowych na zasadach określonych w Kodeksie Pracy. Czas służby w Policji jest w wymiarze 40 godzin tygodniowo przekroczenie tego czasu jest również rekompensowana zgodnie z art.33 ust.3 z dnia 06.04.1990 r., ustawy o Policji³, czasem wolnym od służby lub rekompensowany finansowo. Obie służby (formacje) muszą być

2 Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r., o strażach gminnych (Dz.U. z 2013r. poz. 1383; zm. Dz.U. z 2014r. poz. 486)

3 Ustawa o Policji, Dz.U. 2007r., Nr 43, poz. 277 z póź. zm., art. 33 ust.3

dyspozycyjne, a to świadczy, że to kolejne podobieństwo. Żaden strażnik nie może podjąć pracy zarobkowej, jako dodatkowego zajęcia. Musi uzyskać pozwolenia (zgody) od przełożonego na prowadzenie działalności gospodarczej⁴. Tu mamy kolejny wspólny mianownik w obu służbach. Każde działania zarówno policjanta i strażnika nie może prowadzić do sprzecznych zajęć, które podważają zaufanie do funkcjonariuszy Policji i Straży Miejskich.

Policjanci i strażnicy nie mają możliwości podjęcia strajku (art. 67 ust. 1 i 2 ustawy o Policji, art. 30 ust. 1 ustawy o strażach gminnych). Każda z tych formacji (instytucji) ma podobne treści ślubowania, a mówimy tu o występujących słowach dotyczących służby dla Państwa i bezpieczeństwa obywateli (art. 27 ust. 1 ustawy o Policji, art. 26 ustawy o strażach gminnych). Zacytuję treść ślubowania „Ślubuję uroczyście służyć Państwu i wspólnocie lokalnej, chronić porządek publiczny i bezpieczeństwo ludzi, przestrzegać porządku prawnego i dyscypliny służbowej, dbać o etykę i dobre imię służby” mogą być dodane słowa „Tak mi dopomóż Bóg”⁵. Nie ma tu mowy o pracy strażnika tylko jest mowa o służbie.

Obie formacje mają zakaz przynależności do partii politycznych (art. 63 ust. 1 ustawy o Policji, art. 30 ust. 2 ustawy o strażach gminnych). Trybunał Konstytucyjny z dnia 10 kwietnia 2002 r., w sprawie nr K26/00 wydał wyrok. Chodzi tu o to, aby partie polityczne nie miały wpływu na strażnika, policjanta poprzez przenoszenie konfliktów politycznych oraz aby strażnik, policjant nie był traktowany instrumentalnie. To mogło by doprowadzić do działań stronniczych strażnika, policjanta. Taka sytuacja była by zagrożeniem i była by niekorzystna dla interesu obywateli i Państwa. Strażnik, policjant sprawujący funkcje publiczne ma być osobą neutralną politycznie, bezstronną jest to uzasadnienie społeczeństwa demokratycznego.

Hierarchia, podporządkowanie służbowe obowiązuje w obu służbach, dotyczy to zagadnienie innych służb znajdujących się w naszym kraju.

Strażnicy wykonują zadania w zakresie czystości w gminie, jak również porządku i bezpieczeństwa publicznego, gdzie wymagane jest często bycie dyspozycyjnym, a tym samym pracę w wymiarze ponad ustaloną normę ustawową. Często znajdują się w sytuacjach narażenia zdrowia, jak również narażenia życia. W takim wariacie obie formacje są porównywalne, spójne, a zarazem zbliżone do zadań jakie wykonują. Każda z tych grup musi posiadać podobną sprawność psychofizyczną. Kwalifikacje zawodowe strażnicy zdobywają na szkoleniu opartym o policyjne szkolenie. Należy dodać, że obie służby mają znormalizowane wspólne prawo co do użycia i wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego⁶. Wymieniono w ustawie funkcjonariuszy różnych formacji, którzy są uprawnieni do używania oraz wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej. Poza strażnikami straży miejskich, wymienione są m.in. funkcjonariusze

4 Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r., o strażach gminnych (Dz.U. z 2013r. poz. 1383; zm. Dz.U. z 2014r. poz.486, art.33 ust.3

5 W.Kotnowski, Straże Gminne – Komentarz, Warszawa 2014, s.274

6 Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. 2013, poz. 628, 2013.06.05)

Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Marszałkowskiej strażnicy Państwowej Straży Łowieckiej, żołnierze Żandarmerii Wojskowej i wiele innych formacji mundurowych. Ustawa ściśle określa zasady używania i wykorzystywania środków przymusu bezpośredniego przez uprawnionych. Są szczegółowo przedstawione sposoby postępowania przed ich zastosowaniem jak i po ich wykorzystaniu. Opisano zasady dokumentowania czynności z użycia środków przymusu bezpośredniego. Strażnicy w podstawowym działaniu realizują zadania poprzez służbę patrolową – duże podobieństwo ze służbą patrolową policji. Działania są skierowane na bezpieczeństwo obywatela, bezpieczeństwo publiczne jak również na porządek publiczny. I tak wysoka sprawność psychofizyczna, predyspozycje, kwalifikacje strażników są bardzo zbliżone do kwalifikacji jakie muszą posiadać funkcjonariusze policji.

Zgodnie z ustawą strażnicy miejscy są uprawnieni do realizacji zadań poprzez:

1. udzielania pouczeń, zwracania uwagi, ostrzegania lub stosowania innych środków oddziaływania wychowawczego,
2. legitymowanie osób w uzasadnionych przypadkach w celu ustalenia ich tożsamości,
3. ujęcie osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia i niezwłocznego doprowadzenia do najbliższej jednostki Policji,
4. kontrolę ruchu drogowego „czynności bierne” (art.129b, Kodeks drogowy – dotyczy pojazdów),
5. korzystania z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych,
6. wykonywania czynności na polecenie sądów lub prokuratury,
7. zwracanie się o pomoc do instytucji państwowych, samorządowych,
8. stosowanie środków przymusu bezpośredniego⁷,
9. używanie broni palnej⁸,
10. zwracanie się, w nagłych przypadkach, o pomoc do jednostek gospodarczych, prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej oraz organizacji społecznych jak również do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy na zasadach określonych w ustawie o Policji,
11. dokonywanie czynności wyjaśniających, kierowanie wniosków o ukaranie do sądu, oskarżanie przed sądem i wnoszenie środków odwoławczych – w trybie i zakresie określonymi w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia,
12. obserwowanie i rejestrowanie przy użyciu środków technicznych obrazu zdarzeń w miejscach publicznych,
13. wykonywania czynności administracyjnych,
14. z ustawy jasno wynika, że mają obowiązek narażania zdrowia i życia.

⁷ Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. 2013, poz. 628, 2013.06.05)

⁸ Tamże.

Strażnicy mają ograniczenia i nie mogą:

1. nie mogą prowadzić działalności gospodarczej,
2. nie mogą należeć do partii politycznych,
3. nie mogą strajkować.

Jak powiedział Artur Hołubiczko Prefekt Krajowej Rady Komendantów Straży Miejskich i Gminnych Rzeczypospolitej Polskiej, że w zamian nie otrzymują strażnicy za swoją służbę dla społeczności lokalnej⁹:

- prawa do wcześniejszej emerytury,
- prawa do policyjnej renty inwalidzkiej,
- prawa do uznania służby jako pracy w warunkach szczególnie uciążliwych,
- uprawnień do odszkodowań za uszczerbek na zdrowiu lub szkody w mieniu doznanej w trakcie służby,
- prawa do dodatkowego płatnego urlopu w wymiarze 13 dni ze względu na służbę w uciążliwych warunkach,
- prawa do płatnego urlopu zdrowotnego lub z innych ważnych przyczyn,
- prawa do lokalu mieszkaniowego,
- prawa do równoważnika pieniężnego na remont zajmowanego lokalu mieszkalnego,
- prawa do równoważnika pieniężnego w zamian za brak lokalu mieszkalnego,
- prawa do zwrotu kosztów dojazdu z miejscowości pobliskiej do miejsca pełnienia służby,
- prawa do pomocy finansowej na uzyskanie lokalu mieszkalnego,
- prawa do przydzielonego lokalu mieszkalnego w razie przejścia na emeryturę,
- prawa do delegowania na niższe stanowisko służbowe w tej samej miejscowości bez zmiany uposażenia,
- prawa do równoważnika pieniężnego w zamian za umundurowanie,
- prawa do zwolnienia z zajęć służbowych ze względu na konieczność osobistego sprawowania opieki,
- prawa do zwolnienia z zajęć służbowych z powodu opieki nad dzieckiem do 14 lat w wymiarze 2 dni w ciągu roku,
- prawa do płatnego urlopu dodatkowego w wymiarze uzależnionym od stażu w służbie,
- prawa do zwrotu kosztów pomocy prawnej,
- prawa do płatnego urlopu okolicznościowego z przyczyn określonych odrębnie dla każdej służby,
- prawa do odprawy pieniężnej w wypadku zwolnienia ze służby,
- prawa do dodatkowego wynagrodzenia za wykonywane zadania poza czynnościami służbowymi,
- prawa do dodatku związanego z kształceniem i podnoszeniem kwalifikacji zawodowych,

⁹ Z wypowiedzi Artura Hołubiczko Prefekta Krajowej Rady Komendantów Straży Miejskich i Gminnych Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 10.04.2014r. w Poznaniu

- prawa do dodatkowego urlopu wypoczynkowego,
- członkowie rodzin zmarłego strażnika nie mają prawa do renty rodzinnej,
- funkcjonariusze i członkowie rodziny nie mają prawa do przejazdu raz w roku środkami transportu publicznego.

Tych przywilejów można wyliczyć o wiele więcej ponad sto, które wynikają ze specyfiki służby mundurowych formacji państwowych.

Z dwóch zachwycających przywilejów jakie otrzymują strażnicy jest:

- umundurowanie (wszystko zależy od regulaminu i podjętej uchwały co do przysługującego umundurowania)
- wyposażenie podstawowe zabezpieczające wykonywanie czynności służbowych (a to często iluzja) jak powiedział Artur Hołubiczko Prefekt Krajowej Rady Komendantów Straży Miejskich i Gminnych Rzeczypospolitej Polskiej¹⁰.

Właśnie w ten sposób mogłem przedstawić różnicę pomiędzy służbami państwowymi, a strażą miejską zapewne nie we wszystkich kategoriach i dziedzinach służbowych.

Przybliżę ustawę o strażach gminnych, a zwłaszcza artykuł, który mówi o obowiązkach strażnika :

Do obowiązków strażnika należy:

1. przestrzeganie prawa, rzetelne, bezstronne i terminowe wykonywanie poleceń przełożonych;
2. poszanowanie powagi, honoru, godności obywateli i własnej;
3. zachowanie tajemnicy prawnie chronionej;
4. podejmowanie interwencji w sytuacjach zagrożenia życia, zdrowia lub mienia, a także w przypadku naruszenia dóbr osobistych ludzi;
5. zachowanie uprzejmości i życzliwości w kontaktach z obywatelami, przełożonymi, podwładnymi oraz współpracownikami;
6. stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych;
7. zachowanie się z godnością w czasie pracy i poza nią¹¹.

Jak możemy zauważyć w punkcie czwartym poruszona jest sprawa typowa dla obowiązków służb mundurowych działających dla społeczeństwa.

Ważną sprawą do poruszenia jest fakt częstego usuwania (zwolnienia) ze stanowiska komendanta straży miejskiej, często to są zmiany polityczne, jako kierownik w każdej chwili może podjąć decyzję, która będzie skutkować zwolnieniem. Inaczej się to ma w formacjach państwowych. Komendanta służb państwowych nie usuwa (zwalnia) się

¹⁰ Z wypowiedzi Artura Hołubiczko Prefekta Krajowej Rady Komendantów Straży Miejskich i Gminnych Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 10.04.2014r. w Poznaniu

¹¹ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r., o strażach gminnych (Dz.U. z 2013r. poz. 1383; zm. Dz.U. z 2014r. poz.486 , art.27)

ze służby, przenosi się na inne stanowisko i nadal ma przywileje, które mu przysługują. Komendant straży jest zwolniony i idzie na bezrobocie.

Nie ma takiego strażnika, który mógłby powiedzieć, że jest pewien swojego stanowiska, pomimo dobrze, a nawet wzorowo wykonującego swoje obowiązki. Żaden strażnik nie zna dnia ani godziny, w której może zostać zwolniony. Wielkie zaangażowanie, wzorowość wykonywania obowiązków służbowych, własna inicjatywa w działaniach nie dają mu pewności pracy.

Społeczeństwo lokalne może zawsze ogłosić referendum o likwidacji straży miejskiej. Na takie działania pozwala ustawa o referendum lokalnym art. 11 ust.1 z dnia 15.09.2014r.,¹². Tu niespodzianka czy zaskoczenie, że aż 15 mieszkańców Gminy może podjąć taką inicjatywę przeprowadzenia referendum. Swoim działaniem jeśli doprowadzą do podpisania się pod listą 10% uprawnionych do głosowania mieszkańców danej Gminy. Można po takim wyniku przeprowadzić referendum. Ważność referendum jest wówczas jeśli weźmie w nim nie mniej niż 30% uprawnionych do głosowania danej Gminy.

Z mojego krótkiego doświadczenia wynika, że jest mała wiedza mieszkańców gminy na temat zadań i działalności straży miejskiej. Przeciętny Kowalski nie jest w stanie ocenić rzetelnie, właściwie czy bezstronnie całości działań straży miejskiej. Jednak nie jesteśmy w stanie się przeciwstawić szeroko rozumianej demokracji, w której to społeczeństwo decyduje większością głosów. Ale nasuwa się pytanie czy na pewno o losach np: straży miejskiej zdecyduje większość. Prawo jest dla wszystkich, ale chcę ukazać system, który pozwala decydować mniejszości skoro większość nie chce się angażować. I w ten sposób można doprowadzić do rozwiązania straży miejskiej. Większość z tych 30% decyduje o losie pozostałych, niezależnie co myśli pozostałe 70% społeczności Gminy. I tam może się stać i nie będziemy mogli powiedzieć, że jest coś niezgodne z literą prawa.

Kolejnym krokiem, który może rozwiązać formację taka jak straż miejska jest Rada Gminy, która podejmie taką uchwałę. Moim zdaniem jak i większości społeczeństwa nie jest to takie proste aby rozwiązać straż miejską. Nie ma nic bardziej mylnego wystarczy 4 osoby. Jeśli gmina ma 21 radnych to aby było quorum wystarczy 11 radnych i tak cztery osoby się wstrzymują, trzy osoby są za utrzymaniem straży, a cztery osoby są za rozwiązaniem straży to uchwała jest ważna straż miejska przestaje istnieć. O takiej formacji może zdecydować tylko albo aż cztery osoby. Taką władzę daje ustawa o samorządzie Gminy z dnia 08.03.1990r., art. 14 mówiący o ilości radnych w danej gminie jak również o obecności radnych w czasie głosowania uchwały rady Gminy¹³.

Mówiąc w ten sposób, chcę pokazać mechanizmy działające w demokratycznym kraju, gdzie samorządność stoi na straży obrony interesów obywatela. Państwo nasze dało możliwości dla samorządów decydowania o powołaniu straży miejskich, a jednocześnie pozwoliło na powołanie służby mającej na celu zapewnienie porządku publicznego oraz

12 Ustawa z dnia 8 marca 1990r., o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 594, 1318, z 2014 r. poz. 379, 1072, art.11 ust. 1)

13 Ustawa z dnia 8 marca 1990, o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, 1318, z 2014 r. poz. 379, 1072, art.14)

bezpieczeństwa osób i mienia. Tym samym wymagane jest od straży miejskich realizacji zadań w sytuacjach zagrożeń, nakładania obowiązku narażania zdrowia i życia w czasie wykonywania obowiązków służbowych. Strażnicy często są atakowani przez niezadowolonych obywateli mających swoje ukryte cele, jest to zapłata za trudną i niewdzięczną służebną rolę wobec społeczności lokalnej, wykonując swe zadania z poszanowaniem godności i praw obywateli wynikających z ustawy o strażach art.1 ust. 2¹⁴. Każdy ze strażników może być prześladowany przez przestępcę lub grupę przestępców w ramach odwetu za jego działanie przeciwko tym właśnie obywatelom.

Straż Miejska odgrywa ważną rolę w łączeniu działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa w Gminie w różnych płaszczyznach i obszarach życia społecznego. Działania strażników opierają się na współpracy z społecznością lokalną i różnymi instytucjami, które zgłaszają bardzo szerokie spektrum wykroczeń. To powoduje, że na Straż Miejską spada bardzo dużo problemów społecznych, z którymi mają trudności obywatele, urzędnicy, instytucje. Strażnik według społecznego odczucia musi być specjalistą od wszystkich spraw nękających nasze społeczeństwo. Jest to spowodowane tym, że zakres spraw leżących w kompetencjach Straży Miejskich związanych z porządkiem publicznym i bezpieczeństwem jest bardzo szeroki. Wynika on nie tylko z zadań i uprawnień określonych w ustawie o strażach gminnych (miejskich), ale także z innych ustaw, rozporządzeń państwowych i przepisów prawa miejscowego. Bardzo ważne są interwencje z zakresu czystości oraz spokoju i porządku publicznego w Gminie. Komu z obywateli nie zależy na porządku publicznym i bezpieczeństwie, kiedy następuje wzrost wszelkiej patologii i brutalizacji życia.

Strażnik jest osobą publiczną, często znaną zwłaszcza w małych miejscowościach. Od strażnika wymaga się aby był, kompetentny, samodzielnie podejmował decyzję, był dyspozycyjny, dysponował odpowiednią wiedzą, potrafił wykorzystać doświadczenie innych. Aby go cechowała skromność, sumienność, rzetelność, zdecydowanie oraz odwaga. To ma być taki człowiek, który z dumą nosi mundur strażnika, odznakę jest serdeczny, kulturalny, uczynny, będzie dbał o dobre imię funkcjonariusza straży miejskiej. To ma być człowiek, który staje zawsze na wysokości zadania, dąży do wykształcenia strażnika przyjaznego dla otoczenia. Strażnik powinien cechować się wysokim poziomem moralności, jest osobą, która niesie pomoc potrzebującym, ma być uczciwy. Ma posiadać wiedzę prawniczą, analityczną wnikliwość, być konsekwentnym w działaniach jak również systematycznym. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji zawodowych oraz rozwijanie posiadanych cech i umiejętności. Strażnik powinien mieć taką osobowość, która „emanuje bogactwem zalet, wśród których wymienić należy sumienność, punktualność, systematyczność i dokładność. Sprzyja to rzetelności, terminowości i jakości wykonywanych zadań”¹⁵.

Dodam, że strażnik w czasie wykonywania swoich obowiązków powinien być uśmiechnięty, zachowywać spokój wewnętrzny, powinien wzbudzać zaufanie nie może być aro-

14 Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r., o strażach gminnych (Dz.U. z 2013r. poz. 1383; zm. Dz.U. z 2014r. poz.486, art.1 ust.2

15 W.Kotnowski, Straże Gminne – Komentarz, Warszawa 2014, s.277 - 278

gancki, niegrzeczny i podkreślać swoją władzę. Strażnik na służbie jak i poza służbą musi zachowywać się właściwie to znaczy, że nie przyjmuje korzyści materialnej, nie nadużywa alkoholu w miejscach publicznych, nie uczestniczy w rozbojach czy bójkach. Jest dobrym sąsiadem i bardzo pomocnym, świeci przykładem dla innych.

Jeśli to przeanalizujemy to wymagania do funkcjonariusza straży miejskiej są bardzo wysokie. Tylko czy Państwo zadbało o to, aby ten zawód, który różni się znacznie od innych zawodów był uznany w służbie mundurowej - służb państwowych. Ustawa o strażach gminnych/miejskich¹⁶ stawia wysokie wymagania dla strażników, których społeczeństwo postrzega jako funkcjonariuszy służb mundurowych. A zatem kodeks pracy kłóci się z w/w ustawą o strażach gminnych/miejskich z powodu klasyfikacji strażnika jako pracownika, a nie funkcjonariusza służb mundurowych. Kto zatem jest odpowiedzialny za wyżej wymieniony stan rzeczy. Strażnik składa przysięgę dla Państwa i społeczności lokalnej, a tym samym daje gwarancję, że w razie potrzeby poświęci zdrowie i życie w czasie wykonywania obowiązków służbowych. Sami oceńmy jak jest traktowana praca strażnika, od którego się tak dużo wymaga, a co w zamian.

Bibliografia

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz.U. 1997 nr 123 poz. 779, z późn. zm.) (Dz.U. z 2013r. poz. 1383; zm. Dz.U. z 2014r. poz. 486).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 listopada 2009 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia przez straże gminne (miejskie) ewidencji etatów, wyposażenia oraz wyników działań straży (Dz.U. 2009 nr 196 poz. 1520).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 17 listopada 2003r. w sprawie wykroczeń, za które strażnicy są uprawnieni do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego (Dz.U. 2003 nr 208 poz. 2026 z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 17 grudnia 2009 r. w sprawie szkolenia podstawowego strażników gminnych (miejskich) (Dz.U. 2009 nr 220 poz. 1731).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie form współpracy straży gminnej (miejskiej) z Policją oraz sposobu informowania wojewody o tej współpracy (Dz.U. 2009 nr 220 poz. 1732).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 sierpnia 2004 r. w sprawie warunków przydziału, przechowywania i ewidencjonowania broni palnej bojowej i amunicji przez straże gminne (miejskie) (Dz.U. 2004 nr 194 poz. 1999).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 12 listopada 2009 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia przez straże gminne (miejskie) ewidencji etatów, wyposażenia oraz wyników działań straży (Dz.U. 2009 nr 196 poz. 1520).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 17 listopada 2003r.

¹⁶ Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r., o strażach gminnych (Dz.U. z 2013r. poz. 1383; zm. Dz.U. z 2014r. poz. 486)

w sprawie wykroczeń, za które strażnicy są uprawnieni do nakładania grzywien w drodze mandatu karnego (Dz.U. 2003 nr 208 poz. 2026 z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie form współpracy straży gminnej (miejskiej) z Policją oraz sposobu informowania wojewody o tej współpracy (Dz.U. 2009 nr 220 poz. 1732).

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 grudnia 2009 r. w sprawie zakresu i sposobu wykonywania przez strażników gminnych (miejskich) niektórych czynności (Dz.U. 2009 nr 220 poz. 1722).

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553; sprost. Dz.U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840).

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. 1990 nr 30 poz. 179 z późn. zm., Dz.U. 2007r., Nr 43, poz. 277 z późn. zm.,).

Ustawa z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz.U. 2013 nr 0 poz. 628 2013.06.05).

W.Kotnowski, Straże Gminne – Komentarz, Warszawa 2014.

A. Hołubiczko, Referat, Niedoceniana i pomijana formacja Trzeciej Rzeczypospolitej czyli niełatwo być strażnikiem miejskim, Poznań, 2014r.

Ustawa z dnia 8 marca 1990r., o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 594, 1318, z 2014 r. poz. 379, 1072.